עד שיפרוט לך הכתוב יחדו . כמו שפרט לך הכתוב (דברים כב) בחורש שור וחמור, דמדלא־לטריך למיכתב "יחדו" שמעינן דאי לא כתביה הוה משמע שלא יחלוש לא בשור ולא בחמור, ולהכי ואמו קלל" דרים ליה בסנהדרין (דף פה:) להכיא את המקלל לאחר מיתה : סברא הוא . דנשבר בלא מת כמי מחייב דהוה ליה קטלה פלגא : תאמר בגניבה ואבידה דאפשר למיטרח ואתוי . ואיכא למימר יחזור בעליה אחריה חולי תמלא : תשובה . פירכא : מאי איז לו עליו תשובה . מאי יש לו לתבא להשיב דאיטריך לתבא לאשמועינן דאינה תשובה : כעוטן טענת לסטין מזויין . *לעניין מיפקר בסטלומין שמות הוי חוכם, "עוטון טענת "נגב" הוי" לענין כפל אם נגבע וכאן עדים שהיא אצלו תאמר בשואל שאינו בא לידי כפל דכי טענין ואמר "לסטים מזויין בא עלי וגטל" מחייב את עצמו בקרן : אפ"ה . אין זו תשובה, דקרנא דמחייבת ליה לשואל מכי טענין לסטים מזויין נטלה ואפילו לא נגבע לשקר עדיפא להיות חמורה מש"ם הבא לידי כפל' אם כפר ונגבע על כך לשקר ואם אמת אמר פטור מן הקרן : גזלן הוא . ואפי' נגבע ש"ם על כך לשקר ומצא שהיה אצלו לא מחייב כפל שאין כפל אלא בגזוב או בפטור עצמו בטענת נגב שאומר "נגנבה ממני" ונגבע ובאו עדים ואין זאת אלא בש"ח שפטור בגניבה : משכחת לחיוב . גניבה ואבידה בשואל לחייב בשאין בעליו עמו : לפטור מגלן . אם בעליו עמו פטור : גמר מש"ם . מה ש"ם בבעלים פטור בגניבה ואבידה אף שואל בבעלים פטור : גמרי חיובא דש"ם . דהיינו גניבה ואבידה : מחיובא דשואל . משבורה ומתה דשואל : מה לש"ם . דין הוא שיהא בבעלים פטור אף על הגניבה ואבידה אע"פ שאינו אונס שכן היקל בו הכתוב לפטורו משבורה ומתה אלא בבעלים : תאמר בשואל . שיפטר בבעלים על גניבה ואבידה שהרי החמיר בו לחייבו על שבורה ומתה אלא בבעלים : אלא גניבה ואבידה בשואל מגלן . כלומר אלא היכי יליפינן לה בבעלים לפטור, גניבה ואבידה בשואל לחיובא אלא בבעלים מגלן דיליפינן מש"ם וכיון דמהתם יליפינן דיו לבא מן הדין להיות כגדון דהיינו שואל דיליפינן בחיובא מק"ו משומר שכר להיות כעין ש"ם מה להלן בבעלים פטור דהא יליפת ליה בהיקשא דילמד עליון מתחתון אף כאן בבעלים פטור : למאן דליפ ליה דיו . ר' טרפון בפרק כילד בב"ק (דף כה.) : וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון . גניבה ואבידה דשומר שכר בבעלים פטור אף חיובא דשואל מה שבורה ומתה דשואל בבעלים פטור אף חיובא דשומר שכר חייב בגניבה ואבידה אלא בן, ומה ש"ם בבעלים פטור אף שואל כן ותן משיבין על היקש : פשיעה בבעלים . אחד מן השומרים שפשע בשהיו בעלים במלאכתו : מקרא . אם בעליו עמו (שמות כב) : נדרש לפניו . אשומר שכר בהיקשא : ולא לפני פניו . אש"ח, דפרשיות של ש"ח ושל ש"ש לא איתקש כוי"ו יתירה דלא כתיב וכי יתן בש"ש : אש"ח . דלחיובא ביה פשיעה על כל דבר פשע : לחיובא . לחייבו אלא בבעלים בפשיעה : אבל לפוטרו לא . כלומר אפי' בש"ש ושואל לא הוי פטור דכי גמרינן פשיעה בבעלים בש"ש ובשואל בק"ו משומר חנם דחייב לגמרי הוא בין בבעלים בין אלא בבעלים דכי כתיב "אם בעליו עמו" אהאך חיובי דכתיב בש"ש ובשואל הוא דכתיב אבל אפשיעה דלא כתיבא בהו בהדיא לא אמר אלא בבעלים ל"ש לא אמר בבעלים : מקרא . נדרש : בסמיכות הפרשיות ואע"פ שאין היקש מפורש בהן : השואל את הפרה . גרסינן בתרוייהו ולא גר' השוכר גבי פרה אלא גבי בעלים : ואילו שומר חנם דפרה לא קתני . בבעלים פטור משום דחיובא ליתיה אלא בפשיעה ופשיעה לא פטר בה בבעלים : דכתיבא

עד שיפרוט לך הכתוב יחדו אפילו תימא ר' יאשיה לחלק הכא לא צריך, מ"מ, סברא הוא מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא. גניבה ואבידה בשואל מנא לן בב"א נילף משבורה ומתה, מה לשבורה ומתה דלא אפשר למיטרח ואתוי תאמר בגניבה ואבידה דאפשר למיטרח ואתוי, אלא כי הא דתניא *ונשבר או מת אין לי אלא שבורה ומתה, גניבה ואבידה מנין? אמרת קל וחומר ומה שומר שכר שפטור משבורה ומתה חייב בגניבה ואבידה שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין שחייב בגניבה ואבידה *ווה הוא קל וחומר שאין עליו תשובה מאי "אין עליו תשובה"? וכ"ת איכא למיפרך "מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין" אפ"ה קרנא דשואל עדיפא איבעיא אימא לסבר *לסטים מזויין=גזלן הוא, אשכחן לחיוב לפטור מנא לן וכי תימא נילף משבורה ומתה, מה לשבורה ומתה שכן אונס, אלא גמר משומר שכר, דשומר שכר נופה מנלן? גמרי חיובא דשומר שכר מחיובא דשואל מה להלן בבעלים פטור אף כאן בבעלים פטור, במאי גמר? אי במה מצינו, איכא למיפרך כדפרכינן שכן אונס? אלא אמר קרא *וכי ישאל" *וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון, ואכתי שואל משומר שכר לא גמר דאיכא למיפרך מה לשומר שכר שכן פטור בשבורה ומתה תאמר בשואל שחייב בשבורה ומתה אלא גניבה ואבידה בשואל לחיובא מנלן-דגמר משומר שכר דין לבא מן הדין להיות כגדון מה גניבה ואבידה דשומר שכר בבעלים פטור אף גניבה ואבידה דשואל נמי בבעלים-פטור, הניחא למאן דאית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא למימר? אלא אמר קרא "וכי ישאל" וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון, ותחתון מעליון. איתמר *פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר חייב וחד אמר "פטור חייב" קסבר *מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך "אם בעליו עמו" אשומר חנם לא כתיב, ופשיעה נמי בשומר שכר ובשואל לא כתיב הלכך בשומר שכר ובשואל לחיוב, אתיא בקל וחומר משומר חנם אבל בבעלים לפטור אף בשומר שכר ובשואל לא מ"ט כי כתיב "אם בעליו עמו לא ישלם" אשואל ואשומר שכר, אדנך חיובי דכתיב בהו בהדיא הוא דמיכתב, חד פטור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני פניו וכי כתיב "אם בעליו עמו" אשומר חנם נמי כתיב תנן השואל הפרה ושאל בעליה עמה, השואל הפרה ושכר בעליה עמה, שאל בעליה או שכרן ואחר כך שאל הפרה ומתה פטור, אלו ש"ת לא קתני, ולטעמיך ש"ש מי קתני אלא תנא, מילתא דכתיבא

דאפשר למיטרח ואתוי . ולא"ת ונילף משבויה וי"ל דשבויה לא אפשר כולי האי למיטרח ואתוי : שואל שחייב בשבורה ומתה . פיר' בהכוסס (ב"ק דף מ: ד"ה לא) ובהמפקיד (נעיל דף מא: ד"ה קרנא) : הניחא למאן דאית ליה דיו . תימה דבפרק כילד הרגל (ב"ק דף כה.*) מוכח דהיכא דלא מיפרך ק"ו דלב"ע אמרינן דיו והכא לא מיפרך ק"ו מטום דהתם ס"ד מעיקרא דפליגי אפי' היכא דלא מיפרך קאמר הניחא כו' וה"ע אשכחן לעיל בפ"ק (דף טו:) ובהמקבל (לקמן דף קי:) דקאמר הניחא למ"ד דמאי לוקח מסלק ליה לבע"ח אלא למ"ד דלא מאי מסלק לי' מאי איכא למימר והייט רמי בר חמא דסבר מעיקרא ברים מי שהיה כשוי (כתובות דף נא:) למימר דלא מאי מסלק ליה ולא קאי הכי ואפילו הכי קאמר אלא למ"ד כו' : ר"י"ך מוסיף על ענין ראשון . והשתא לא גריך תו ק"ו לחייב שואל בגניבה ואבידה משומר שכר : איתמר פשיעה בבעלים . פסק ר"ח דפטור מטעם דכל היכא דפליגי רב אחא ורבינא הלכה כדברי המיקל אף על גב דהוי חומרא לגבי מפקיד מכל מקום חייב קולא לפטור המוחזק כדאמרי' ספק ממונא לקולא ויש להביא ראי' לדבריו דבפ' הטור והרוטב (חולין דף קיח:) פליגי רב ורבי יוחנן וסבר רבי יוחנן דמקרא נדרש לפניו ולפני פניו וקיימא לן כר' יוחנן ומיהו למאי דמוקי התם דפליגי בסברא אין ראיה ועוד דאפשר למ"ד מקרא נדרש לפניו לא אין נדרש לא אמרינן כן בכל מקום ומה שהקשה בהאומנין (נעיל דף פא:) וכן לקמן בפירקין (דף נז.) אלא למ"ד פשיעה בבעלים חייב אמאי איכסיף לא משום שכן הלכה אלא שלא יקשה לדידיה מאמוראים דאמוראים

מיבעיא

[ומס] ו-ח טוחר חנם ט-יב-יג טואל

[3] נגנב/אבד

עלבים בחיפוש מקור לשואל חייב על גניבה ואבידה

[ניעין סג: ובאמר דוכתי]

גלון השי"ס

תוס' ד"ה הניחא וכו' וי"ל משום. עיין בתוספת ריב"ם פ' ע"ב :

נוסא פשיעה בבעלים מחנה

מ"ד חייב/פטור

מחנה

קשיות מאחרא פשיעה בבעלים פטור מאקורות המוכאים בגמ' דמאמר שיש לחיב

ה א מיי' פ"א מהלכות שכירות הל' ג ופ"ב מהל' שאלה ופקדון הלכה ח סמג עשין סט עוש"ע ח"מ סי' שמו סעי' ח:

מאות כב

* מס' דבר יעקב: "ואתיא ריב"ם ריב"ם מסוד דבר יעקב ואינו מסוד דבר אליעזר ... מכלל דיחדו בגור ואחאל אינו אלא דבר אליעזר"

* הגהה: יש לגרס בא"ק נז: בא

[בלקוט כב:]

* מיך אחרי פרשיות הפרה מה שאמר לפניהם לגרוס נוסא בתוס' בעלים ... ואמר מטה (לי פטור בפשיעה)

[ניכמות ט. וס"ל]

* אמר פטור בשואל ואינה בבעלים

[מוכ' לעיל פא. ולקמן נז.]

[שבת לב: וס"ל]

בעלים: 1. אמר חנם 2. אמר שכר 3. אמר שכר (בפ' "בעלים")